

מרק י' (המכות האחרונות)

בא (תשי"י)

א. בסדר עשר המכות. אברבנאל בהסבירו את סדר המכות ואת מבנה פרשתנו: פרעה היה חולק על משה בשלשה פרטים: משה הניח מציאות סבה ראשונה מחויב המציאות מעצמו, ופרעה הכחיש מציאותו באמרו (שמות, ד, ב) "לא ידעתי את ה'"; והטיר השני הוא, שמשה (שם, באותו פסוק) אמר ה'?! והטיר השלישי, שמשה הניח שהאלוה המסגיר ההוא הוא אלוקי ישראל בעל הכחות והיכולת, יכול לחנות סבבי הדברים ומחדשם בכלל ובפרט כרצונו ופרעה יכחישו באמרו (שם, שם) "מי ה' אשר אסמך בקולו" רצונו לומר: מה יכולת יש בו שאכנע לפניו לשמוע בקולו? הנה מפני זה באו המכות מכוונות לאמת שלשת הפרטים האלה: לאמת מציאות האל באו שלש המכות הראשונות; לאמת הטיר השני, ו'ל שיש שם אלוה מסגיר ומנהיג באו שלש המכות השניות; ואמנם השלש מכות האחרונות באו לאמת היסודי השלישי, והוא היותו יתברך יכול לשנות הדברים הסבבים כרצונו.

xx התוכל להביא להסביר זה סיוע מפסוקי פרשת וארא ופרשתנו?

ב. בתאור הארבה. ה' יכן אנו מוצאים בספר יואל בתארו את הארבה השפעה סגובנית מתאור הארבה בתורה?

ג. בתכלית המכות.

א. ...למען שתי אתתי אלה בקרבנו
ב. ולמען תספר באוני בנך ובן בנך...
...ויזעמם כי אני ה'.

א. הסבר את השנוי מיחיד ("תספר") לרבים ("ויזעמם") שבפסוק.
ב. הכתב והקבלה: "ולמען תספר" דוגמת מה שאמר משה לפרעה ט' ט"ז "ולמען תספר שמי בכל הארץ". ואין טענה מזה שאמר קרא קמא (=פסוק ראשון א') בלשון נסתר וקרא דבתיא (פסוק סלאחריו - ב') בלשון גלוי, כי כן דרך הכתובים בהרבה מקומות: (במדבר ט"ו, ל"ח, ל"ט) ועשו להם ציצת וראיתם אותם.

במה שונה הכתב והקבלה מן הפירוט הרגיל?

ד. רמב"ן ו' ויפן ויצא מעם פרעה
מהו הקשי ומה הן שלש תשובותיו בישוב הקשי.
xx השוה דבריו כאן לדבריו בראשית ל"א ז' ד"ה ואביכן התל ב'י.
הידועים לך עוד מקומות בתורה בהם מיסב הרמב"ן את התמיהה הזאת בדרך תשובתו השלישית כאן?

ה. רמב"ן י"ז וטעם שא נא חסאתי
מה הקשי וכיצד הוא מישבו?

ו. רמב"ן כ"ה גם אתה תתן. עד "ורבותינו אמרו". (וע' ראב"ע)
1. מה קשה לו?
2. מה תירוץו?
3. מה בינה לבין הראב"ע?

xx ורש"י כ"ה: גם אתה תתן בידני ונחיים.
1. מה קשה לרש"י ומה תיקן בפירושו?
2. היכן מצינו שני פירושים או קשי במין זה?

ח. שאלות דקדוק ולשון.
ה' וישוב את משה ואהרן. ראב"ע
1. מה הם שני הקשיים הלשוניים בפסוק?
2. כיצד מישבם הראב"ע?
3. היכן מצינו בפרשתנו קשי דוגמת השני כאן?
4. מה פירוש חברי הראב"ע: "בעבוה שהוא נמצא כן בדברים??

השאלות המסומנות x קשות והמסומנות xx קשות ביותר.
העונים לשאלות מתבקשים להוסיף תמיד מעטפה ובוזל להחזרת תשובתם המתוקנת.